Munkával, tollal, fegyverrel

MUNKÁVAL, TOLLAL, FEGYVERREL

Munkával, tollal, fegyverrel

Bepillantás a munkásőrség életébe

ZRÍNYI KATONAI KIADÓ · 1985

E könyv lapjain a munkásőrség tevékenységének, a munkásőrök életének mindennapjai tárulnak fel az olvasó előtt. Tanúi lehetnek a szocialista építőmunkában való részvételüknek, a felnövő nemzedék erkölcsi arculata formálását, szellemi értékei gyarapítását szolgáló szocialista nevelőmunkájuknak, a harcászati feladataik felelősségteljes végrehajtásának.

E könyv mindenekelőtt a munkásőrök helytállásáról ad képet: a magas szlnvonalú politikai és fegyveres felkészítés követelményeinek teljesítéséről, a szolgálati feladatok feszes végrehajtásáról, az elemi csapások elhárításakor tanúsított bátorságról. Érzékelteti a munkásőrségnek a párthoz fűződő mély és eltéphetetlen kapcsolatát, szoros együttműködését a társ fegyveres erőkkel és testületekkel. Találkozunk benne beosztott munkásőrökkel és parancsnokokkal.

Meggyőződésünk, hogy e könyv átlapozása után az olvasóban a korábbiaknál teljesebb és pontosabb kép alakul ki a munkásőrségről. Reméljük, hogy kiadványunk hozzájárul ahhoz, hogy külföldi barátaink is még jobban megismerjék a magyar munkásőrség életét, munkáját.

Emlékezésül is szánjuk ezt a kötetet azok számára, akik a munkásőrség tagjaként részesei lehettek, lehetnek szocialista hazánk fegyveres oltalmazásának, és biztatásul az e megtisztelő kötelességet a jövőben teljesítő fiataloknak.

Bátrak voltak és mertek...

„Csak akkor születtek nagy dolgok,
Ha bátrak voltak, akik mertek
S ha százszor tudtak bátrak lenni,
Százszor bátrak és viharvertek."

(ADY ENDRE)

A munkásőrség születése

A munkásőrség létrejötte történelmi szükségszerűség volt. Létrehozását az a keserű történelmi tapasztalat érlelte meg, amelyet a magyar munkásosztály előbb az 1919-es Tanácsköztársaság leverése után, majd az 1956-os ellenforradalom napjaiban szerzett. Az 1956-os ellenforradalom idején, a munkások legjobbjaiban már érlelődött az elhatározás, hogy fegyverrel kell szembeszállni a nép ellenségeivel. Az üzemekben olyan önkéntes csoportok szerveződtek, amelyek nagy bátorságot tanúsítva igyekeztek védeni a gépeket, a berendezéseket, a raktárakat, a veszélybe került embereket és értékeket.

A munkásőrség tehát nem valami „felülről elrendelt" akció eredménye. Emlékezetes, hogy a különböző korosztályokból sok párttag és pártonkívüli önkéntesen sietett a forradalmi karhatalom segítségére. A kommunista párt vezetése felismerte a történelmi szükségszerűséget: van erő és akarat egy önkéntes, munkás fegyveres testület létrehozásához.

Az ellenforradalom elleni harc tüzében született munkásőrség népi gyökerekből, forradalmi talajból nőtt ki. Közvetlen létrehozói között ott voltak a tizenkilences proletárforradalom veteránjai, a felszabadulás előtti munkásmozgalom, az illegális párt harcosai. Velük együtt jelentkezett önkéntes szolgálatra sok pártmunkás, szakszervezeti tag, volt karhatalmista. Ezek a sebtében felfegyverzett „pufajkások" együtt küzdöttek a néphatalom megmentéséhez önzetlen segítséget nyújtó szovjet harcosokkal. Bátran és önfeláldozóan szembefordultak a szocialista vívmányokat megsemmisíteni akaró ellenforradalmi csoportokkal.

1957 elején az MSZMP Ideiglenes Intéző Bizottsága a munkásőrség megalakításáról szóló határozatában a munkások, a dolgozó nép legjobbjainak e spontán törekvéseit vette figyelembe és foglalta szervezeti rendbe.

A tervszerű szervezés ezután kezdődött. A munkásőrség soraiba tömegesen kérték felvételüket fiatalok, javakorabeli munkások és idős harcosok, akiknek akaratát, bátorságát forradalmi meggyőződés vezette. A munkásőregységek kezdettől

FELHIVÁS A MAGYAR NÉPHEZ!

MEGALAKULT A MAGYAR FORRADALMI MUNKÁS-PARASZTKORMÁNY!

A hazánkban október 23-án megindult tömegmozgalom, amelynek nemes célja a Rákosi és társai által elkövetett párt- és népellenes bűnök kijavítása, a nemzeti függetlenség és szuverénitás védelme volt, a Nagy Imre kormány gyöngesége és a mozgalomba befurakodott ellenforradalmi elemek növekvő befolyása révén veszélybe hozta szocialista vívmányainkat, népi államunkat, munkás-paraszt hatalmunkat, hazánk létét.

Ez inditott bennünket, magyar hazafiakat arra, hogy megalakitsuk a magyar forradalmi munkás-paraszt kormányt.

A kormány összetétele:

Kádár János: miniszterelnök,

dr. Münnich Ferenc: miniszterelnök helyettes, a fegyveres erők és közbiztonsági ügyek minisztere,

Marosán György: államminiszter,

Horváth Imre: külügyminiszter,

Kossa István: pénzügyminiszter,

Apró Antal: iparügyi miniszter,

Dögei Imre: földmivelésügyi miniszter,

Rónai Sándor: kereskedelemügyi miniszter.

A többi tárcák egyelőre betöltetlenül maradtak. Ezeket az ország törvényes rendjének helyreállitása után, a népi demokráciánkhoz hű más pártbeli és pártonkivüli képviselőkkel kell betölteni, akik készek megvédeni a szocializmus vívmányait.

Az ujonnan megalakult kormány az alábbi felhivással fordul a magyar néphez:

A FORRADALMI MUNKÁS-PARASZT KORMÁNY FELHIVÁSA A MAGYAR NÉPHEZ!

Magyar testvérek!

Munkások!

Parasztok!

Katonák!

Elvtársak!

Nemzetünk nehéz napokat él át. Veszélyben van a munkások és parasztok hatalma, a szocializmus szent ügye. Veszélyben vannak az elmult 12 esztendő mindazon vívmányai, melyeket a magyar dolgozók és mindenekelőtt ti magyar munkások a magatok kezével, hősies és önfeláldozó munkával teremtettetek meg.

Az ellenforradalmárok egyre arcátlanabbak. Kegyetlenül üldözik a demokrácia hiveit, a nyilasok és más vadállatok gyilkolják a becsületes hazafiakat, legjobb elvtársainkat. Tudjuk azt, hogy hazánkban még sok a megoldást kivánó kérdés, még sok nehézséggel kell küzdenünk! A dolgozók élete még távolról sem olyan, amilyennek kell lennie egy szocializmust épitő országban. Az elmult 12 esztendőben elért haladással egyidőben Rákosi és Gerő klikkje sok sulyos hibát követett el és sulyosan megsértette a törvényességet. Mindez jogosan tette elégedetlenné a dolgozókat.

A reakciósok saját önző céljaikat követik. Kezet emeltek a mi népi demokratikus rendszerünkre. Ez azt jelenti, hogy a gyárakat és üzemeket vissza akarják adni a kapitalistáknak, a földet a nagybirtokosoknak. Már el is inditották Horthy csendőrait, börtönőreit, az egész átkozott és gyülöletes elnyomó és kizsákmányoló rendszer képviselőit, hogy a nép nyakára üljenek. Nem szabadságot, jólétet és demokráciát hoztak volna, ha győznek, hanem rabságot, nyomort, munkanélküliséget és kiméletlen uri elnyomást. A reakciós elemek felhasználva népi demokratikus épitésünk folyamán elkövetett hibákat, igen sok becsületes dolgozót — különösen az ifjuság nagy részét — tévesztették meg, akik a mozgalomhoz becsületes, hazafias szándékkal kapcsolódtak. Ezek a becsületes hazafiak azt akarták, hogy társadalmunk, gazdasági és politikai életünk tovább demokratizálódjék, s ezzel biztositsák hazánkban a szocializmus alapjainak megszilárditását. Azért emelték fel szavukat, hogy Magyarország erősödjön és virágozzon, hogy szabad, szuverén állam legyen, amely barátságot tart fenn a többi szocialista országgal. Éppen ezért helytelen és bünös eljárás, ha valaki vádolja ezeket azért, hogy a mozgalomban résztvettek. Emellett nem szabad szem elől téveszteni, hogy felhasználva Nagy Imre kormányának gyöngeségét, ellenforradalmi erők garázdálkodnak, gyilkolnak és rabolnak az országban és attól lehet félnünk, hogy felülkerekednek.

Mély szomorusággal és nehéz szivvel látjuk, milyen szörnyű helyzetbe hozták édes hazánkat azok az ellenforradalmi elemek, — sőt sokszor jóhiszemű, haladó szellemű emberek is — akik tudva vagy tudatlanul visszaéltek a demokrácia és a szabadság jelszavával és ezzel utat nyitottak a reakciónak.

MAGYAROK! TESTVÉREK! HAZAFIAK! KATONÁK! POLGÁROK!

Véget kell vetnünk az ellenforradalmi elemek garázdálkodásának.

Ütött a cselekvés órája! Megvédjük a munkások és parasztok hatalmát, a népi demokrácia vívmányait! Rendet, biztonságot és nyugalmat teremtünk hazánkban!

A nép és hazánk érdeke az, hogy erős kormánya legyen, olyan kormánya, amely alkalmas arra, hogy kivezesse az országot sulyos helyzetéből. Mi ezért alakitottuk meg a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormányt.

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány programmja:

1) Nemzeti függetlenségünk és országunk szuverénitásának biztositása.

2) Népi demokratikus és szocialista rendszerünk megvédése minden támadás ellen. Szocialista vívmányaink védelme és előrehaladásunk biztositása a szocialista épités utján.

3) A testvérharc megszüntetése, a rend és a belső béke helyreállitása. A kormány nem türi meg, hogy a dolgozókat bármi ürügy alapján üldözzék azért, mert a legutóbbi idők eseményeiben résztvettek.

4) Szoros baráti viszony megteremtése minden szocialista országgal, a teljes egyenjoguság, a kölcsönös be nem avatkozás elvei alapján.

Ugyanez az elv szabályozza a kölcsönös előnyt biztositó gazdasági és kölcsönös segitségi kapcsolatainkat.

5) Békés együttműködés minden országgal, függetlenül azok társadalmi rendjétől és államformájától.

6) A dolgozók — különösen a munkásosztály — életszinvonalának gyors és jelentékeny emelése. Több lakást a dolgozóknak. Lehetővé kell tenni, hogy a gyárak és intézmények maguk épitsenek lakást munkásaik és alkalmazottaik számára.

7) Az ötéves terv módositása, a gazdasági vezetés módszerének megváltoztatása, figyelembe véve az ország gazdasági adottságait, hogy a lakosság életszinvonala minél gyorsabban emelkedjék.

8) A bürokrácia megszüntetése és a demokrácia széles kifejlesztése a dolgozók érdekében.

9) A legszélesebb demokrácia alapján kell megvalósitani a munkás-igazgatást a gyárakban, üzemekben és vállalatoknál.

10) A mezőgazdasági termelés fejlesztése, a kötelező beszolgáltatások megszüntetése, az egyéni dolgozó parasztok megsegitése.

A kormány határozottan felszámol minden törvénysértést, melyet a szövetkezeti mozgalom és a tagositás területén elkövettek.

11) Az eddigi igazgatási szervek és a forradalmi tanácsok demokratikus választásának biztositása.

12) Támogatja a kisipart és kiskereskedelmet.

13) A magyar nemzeti kultura következetes fejlesztése, haladó hagyományaink szellemében.

14) A magyar forradalmi munkás-paraszt kormány népünk, munkásosztályunk és hazánk érdekében azzal a kéréssel fordult a szovjet hadsereg parancsnokságához: segitsen népünknek a reakció sötét erőinek szétverésében és abban, hogy helyreállithassuk a rendet és a nyugalmat hazánkban.

15) A magyar kormány a rend s a nyugalom helyreállitása után tárgyalásokat kezd a szovjet kormánnyal és a varsói szerződés más résztvevőivel a szovjet csapatok Magyarország területéről való kivonásáról.

Munkások!

Dolgozó parasztok!

Értelmiségiek!

Fiatalok!

Katonák és tisztek!

Csatlakozzatok a magyar forradalmi munkás-paraszt kormányhoz! Támogassátok népünk igazságos harcát, védjétek meg népi demokratikus rendszerünket. Fegyverezzétek le az ellenforradalmi bandákat.

SZERVEZETT MUNKÁSOK!

Álljatok a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány mögé!

Haladéktalanul vegyétek fel a munkát!

Dolgozó parasztok!

Védjétek meg a földet, vállvetve harcoljatok munkástestvéreitekkel, közös ügyünkért, népi demokratikus rendszerünkért!

Dolgozó és tanuló ifjuság!

Ne hagyjátok megtéveszteni magatokat! Jövőtöket csak a népi demokrácia biztosithatja, védjétek meg!

Magyar dolgozók!

Jogos gazdasági, politikai és szocialista törekvéseink megvalósitásának előfeltétele a népi demokratikus hatalom védelme, a rend helyreállitása, a munka ujrafelvétele, a termelés megindítása. Ezért harcol a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány és erre a harcra hivja fel a magyar haza minden önzetlen fiát és leányát.

Dolgozók! Magyar testvérek!

Miénk az igazság! Győzni fogunk!

A MAGYAR FORRADALMI MUNKÁS-PARASZT KORMÁNY.

Budapest, 1956. november 4.

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 1956. november 4-i felhívása

a budapesti és a megyei, illetve a kerületi városi és járási pártbizottságok irányításával tevékenykedtek.

A munkásőrök a munkahelyeiken, az üzemekben példásan helytállnak és önzetlenül látják el önkéntes szolgálatukat. Megszámlálhatatlan sok órát, napot áldoznak szabad idejükből. A munkásőrség tagjainak nagy nevelőiskolája és a pártépítés egyik forrása.

Munkásőrnek lenni ma már megtiszteltetés, kitüntetés és egyben nagy felelősség is. Társadalmunk elismeréssel és megbecsüléssel tekint a munkásőrökre, akik szocialista hazánk elkötelezett védelmezői, a munkáshatalom támaszai. Az a tisztelet és megbecsülés, amelyet önzetlenségükkel és magatartásukkal az elmúlt csaknem harminc év alatt kivívtak, arra kötelezi a testület minden régi és új tagját, hogy esküjéhez híven, minden helyzetben teljesítse kötelességét.

KIK VOLTAK AZ ELSŐ MUNKÁSŐRÖK?

Azok, akik felelősséget éreztek a szocializmust építő hazánkért. Azok a munkások, parasztok s a nép különböző rétegeinek áldozatkész fiai – különösen a veterán kommunisták –, akik hittek, bíztak a pártban, a szocializmus igazságában, akik fenntartás nélkül vállalták, hogy az ellenforradalom ellen harcoló más forradalmi fegyveres alakulatokkal vállvetve részt vesznek a rendteremtésben. Napok alatt ezrek, tízezrek tömörültek a szerveződő zászlóaljakba.

Az első felszerelt munkásőregységek 1957 márciusában jelentek meg a városok utcáin. Az emlékezetes demonstráció a szocialista rend iránti hűséget, a párt politikája melletti nyílt kiállást hirdette és félreérthetetlen figyelmeztetésül szolgált az ellenségnek.

Azóta a munkásőrség – a politikai elkötelezettségen túl – olyan jól felkészült, fegyelmezett fegyveres testületté kovácsolódott, amely széles körű és eredményes politikai nevelőmunkát is végez. Fennállása óta évente több mint ezer párttagot nevelt. A testület úgy igazodott a társadalmi változásokhoz, hogy alapvető politikai hivatása változatlan maradt: óvja, erősíti a nép hatalmát, a Magyar Népköztársaság más fegyveres erőivel és testületeivel együtt biztos támasza szocialista vívmányainknak. Rendeltetéséből és fegyveres jellegéből adódóan, kezdettől fogva együttműködik a Magyar Néphadsereggel és alakulataival, a Belügyminisztériummal és szervezeteivel, a rendőrséggel, a határőrséggel.

Felszerelés

Az első eskü

TANÁCSOK KÖZLÖNYE

V. ÉVFOLYAM 10. SZÁM — 1957. FEBRUÁR 20.

A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1957. évi 13. számú törvényerejű rendelete a munkásőrségről

TARTALOM:

Szám:	Tárgy:	Oldalszám:
	Törvényerejű rendelet.	
1957. évi 13. számú tvr.	A munkásőrség	97
	A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány rendelete és határozatai.	
9/1957. (II. 2.) Korm. rendelet.	A közszolgálati alkalmazottak belföldi kiküldetése esetén felszámítható egyes költségek megállapítása	98
1.021/1957. (II. 19.) Korm. határozat.	Külkereskedelmi tárgyalások engedélyezése	98
1.022/1957. (II. 19.) Korm. határozat.	Egyes állami boltok bérbeadása	99
	Miniszteri rendeletek és utasítások.	
7/1957. (II. 2.) P. M.	A sorsjátékok engedélyezése	99
8/1957. (II. 2.) P. M.	Az önállósítási kölcsönök	101
122/1957. (P. K. 7.) P. M.	A tömb- és színezüst vételre való kötelező felajánlásával kapcsolatos feljelentési jogkör gyakorlása	101
124/1957. (P. K. 7.) P. M.	Az állami szervek (intézmények), vállalatok és szövetkezetek 1957. évi házadóbevallása	102
	Vegyes rendelkezések.	
P. M. tájékoztató.	A családi pótlék folyósítása	102
	Jelentkezési felhívás az Agrártudományi Egyetem Továbbképző Intézetében induló általános állattenyésztési előadássorozatra	103

Törvényerejű rendelet

A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1957. évi 13. számú

törvényerejű rendelete

a munkásőrségről.

A népi demokratikus államrend fokozottabb megvédése, a dolgozó nép nyugalmának és a termelés zavartalanságának biztosítása, továbbá az ellenforradalmi elemek restaurációs kísérleteinek hatékonyabb elhárítása érdekében — a dolgozók kívánságára — a Népköztársaság Elnöki Tanácsa az alábbiakat rendeli.

1. §. A Magyar Népköztársaság és a népi demokratikus államrend fokozottabb védelme érdekében munkásőrséget kell szervezni.

2. §. A munkásőrség feladata a szocializmus vívmányainak megvédése, a dolgozó nép nyugalmának és a termelés zavartalanságának biztosítása, továbbá az ellenforradalmi elemek restaurációs kísérleteinek megakadályozása, illetőleg ennek érdekében a fegyveres erők támogatása.

3. §. (1) A munkásőrséget — önkéntes jelentkezés alapján — a szocializmushoz hű 18 éven felüli dolgozókból kell szervezni.

(2) A munkásőrség tagjai feladatukat társadalmi munkaként fegyveresen végzik.

(3) A munkásőrség tagjának a feladata ellátása miatt kieső munkabérért térítés jár.

4. §. A munkásőrség tagjait feladatuk ellátása során hatósági közegnek kell tekinteni.

5. §. A munkásőrség egységei felett a rendelkezés joga a munkásőrség országos parancsnoka által kijelölt személyeket illeti meg.

6. §. (1) A jelen törvényerejű rendelet kihirdetése napján lép hatályba, végrehajtásáról a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány gondoskodik.

(2) A munkásőrség felállításával az egyes gyárakban (üzemekben, vállalatoknál, intézményeknél, állami gazdaságokban és termelőszövetkezetekben) az üzemek védelmére korábban szervezett fegyveres őrségek megszűnnek.

Ez a rendelkezés nem vonatkozik az egyes üzemekben a rendőrség által szervezett, illetőleg irányított fegyveres őrségekre.

Dobi István s. k.,
a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke.

Kristóf István s. k.,
a Népköztársaság Elnöki Tanácsának titkára.

MELYEK A TESTÜLET LEGFŐBB JELLEMZŐI?

A munkásőrség elsősorban politikai intézmény, a munkásosztály osztályszervezeteinek része. Fegyveres testület, mert a munkásőrök rendszeres kiképzésben részesülnek és fegyverrel vesznek részt a munkáshatalom védelmében. Társadalmi és mozgalmi jellegű szervezet, mert benne szolgálatot teljesíteni olyan ellenszolgáltatás nélküli, a közösségért végzett önkéntes, társadalmi tevékenység, amely munkahelyi és közéleti helytállásra neveli a munkásőröket. Ilyen értelemben a testület a szocialista magyar társadalom demokratikus intézménye.

Ezek az elvi jellemzők nagyon is konkrét formában valósulnak meg a napi gyakorlatban: a munkásőrség más fegyveres erőkkel és testületekkel együtt részt vesz az állam- és közbiztonság védelmében és fenntartásában, a politikai rendezvények biztosításában, betölti szerepét a hátország védelmének egységes rendszerében; ellátja fontos létesítmények, épületek őrzését; segítséget nyújt elemi csapás, rendkívüli esemény idején az emberek és az anyagi javak mentéséhez, a károk elhárításához.

A feladatok ellátására a követelményekhez igazodó kiképzés során készülnek fel. A megalakulást követő években elsősorban a belső ellenforradalmi kísérletek elfojtására, az ellenforradalom maradványainak felszámolására kellett felkészülni. Később változott a kiképzés tartalma, fejlődtek módszerei. Ma már ötéves harckiképzési programra épül a rendszeres, tervszerű felkészítés.

A kiképzés eredményességét évről évre törzsvezetési és harcászati gyakorlatokon bizonyítják. A legutóbbi gyakorlatok tapasztalatai is megerősítették, hogy a munkásőrök és parancsnokaik képzettsége magas színvonalú, megbízhatóan oldják meg feladataikat, jól ismerik és kezelik a rendelkezésükre álló korszerű harci eszközöket. Fontos szerepet tölt be a parancsnokok felkészítésében a Munkásőr Parancsnoki Iskola. Az intézmény tizenöt éve alakult, s ma már magas színvonalon biztosítja az oktatás feltételeit.

KIK VÁLLALJÁK AZ ÖNKÉNTES SZOLGÁLATOT?

A munkásőrség tagjai társadalmunk valamennyi osztályából, rétegéből kerülnek ki. Soraiban a munkások, a szövetkezeti parasztok, az értelmiségiek – köztük orvosok, pedagógusok, tudományos kutatók, művészek, újságírók, mérnökök, egyetemi

hallgatók, a kisiparosok és egyéb rétegek legjobbjai találhatók. A statisztikai adatok tanúsága szerint a létszám 73 százaléka ipari és mezőgazdasági munkás, 19 százaléka szellemi dolgozó, 10 százaléka pedig kisiparos, háztartásbeli és egyéb foglalkozású.

A munkásőrök példamutatóan helytállnak munkahelyükön. Az állomány fele a Kiváló Dolgozó jelvény tulajdonosa, majd mindegyikük szocialista brigádtag, kikiemelkedő munkájukért többen megkapták a Szocialista Munka Hőse kitüntetést és néhányan az Állami Díjat is kiérdemelték.

A munkásőrség életkor szerinti összetétele is kedvező: a 18 éves korúaktól kezdve három, illetve lassan már négy nemzedék van jelen a testületben. Figyelemre méltó, hogy a létszám 36 százaléka több mint tíz éve teljesít szolgálatot, s az alapító, csaknem 30 éve szolgáló munkásőrök aránya 5,2 százalék. A munkásőrnők aránya 5 százalék.

A munkásőrjelöltek fele pártonkívüliként érkezik a testületbe, mégis a párttagok aránya évek óta hozzávetőleg 80 százalék, ami a közösség nevelő erejének fényes bizonyítéka.

MILYEN NEVELŐ SZEREPE VAN A MUNKÁSŐRSÉGNEK?

Elengedhetetlen követelmény, hogy a munkásőrök mindenkor jól értsék és magukénak vallják a párt politikáját. A testület jelene és egész története arra ösztönzi tagjait, hogy közéleti tevékenységükben, a munkahelyükön és pártmegbízatásuk teljesítésében legyenek a párt politikájának szószólói és végrehajtói. A parancsnokok arra törekszenek, hogy a munkásőrökben erősödjenek a szocialista emberre jellemző olyan tulajdonságok, mint a szerénység, a munkaszeretet, a közösség iránti felelősség, a családszeretet. A munkásőrség egészséges szelleme jó hatással van a családokra is.

Régi hagyomány, hogy évente két alkalommal alegységgyűlést tartanak. Ilyenkor a munkásőrök elvtársi, őszinte, kritikus légkörben lezajló beszélgetéseken értékelik – dicsérik, elmarasztalják – egymás magatartását, teljesítményét. Ezek az alegységgyűlések fontos és hatásos nevelési fórumok. Túlzás nélkül mondhatjuk, hogy a testületben erkölcsi norma a hibák elleni fellépés, a közösség ügyéért való határozott kiállás.

Ugyancsak szép hagyomány, hogy az alegységek tagjai évente legalább egyszer a családtagjaikkal együtt rendeznek közös találkozót.

A munkásőrség a politikai meggyőzés intézménye. Ma is időszerű, amit *Kádár János,* az MSZMP Központi Bizottsága első titkára még 1958-ban, a budapesti munkásőrparancsnokok előtt mondott: *„Jól meg kell tanulnunk a fegyverforgatást hogy rettegjen tőlünk az ellenség... De soha ne feledjék, hogy a mi pártunk ereje nem a géppisztolyokban van. A géppisztoly arra való, hogy ellenségeinkkel szemben használjuk, ha nem nyughatnak. Ami a dolgozó tömegeket illeti, a párt ereje kizárólag a meggyőzésen alapul. A párt olyan erős, amilyen mértékben meg tudja győzni igazáról a népet, a dolgozókat. Nagy baj lenne, ha ezt elfelejtenénk."*

Nem felejtettük el. Ezért is találta meg mindig helyét az elmúlt 28 év alatt a munkásőrség, így tarthatta meg frisseségét, és maradhatott olyan szervezet, amely a nép soraiból szerveződve, a néphatalmat szolgálva, szilárd védelmezője államrendünknek, a dolgozó tömegek alkotó erőfeszítéseinek, a fejlett szocializmus építésének.

Munkásőrök a termelésben

„Nem mérve időt, nem kímélve drága hőt,
S terved, a dús-merőt s harcod, a nem szűnőt,
Míg bírja velőd, öklöd és a tüdőd,
Szived s a szád.
Mi lágy álomban volt árva igéret
És áldva fog népeket egybe: így éred
Új, szebb hazád."

(FODOR JÓZSEF)

Sokan gondolkodnak így...

Hamar József századparancsnok

Dúlt az ellenforradalom, amikor 1956-ban, egyévi tagjelöltség után megkapta a párttagsági könyvét. Néhányan azt mondták neki: „Dobd el! Minek az? Semmi hasznát nem veszed. Sőt...!"

Hamar József nem hallgatott rájuk. Most joggal verhetné a mellét, mondhatná: mindig tudta hol a helye. De nem dicsekvő típus, nagyon is reálisan nézi az életet.

– Az ember nem mindjárt politikusként kezdi a pályáját – emlékezik –. Én sem mondhatom, hogy minden részkérdésben tisztán láttam, de számomra meghatározó volt a munkahely, az idősebb munkások állásfoglalása. Azok pedig azt mondták, meg kell becsülnünk, hogy a szocialista rendszer a Jászságban ipart, munkaalkalmat teremtett, és hogy végérvényesen nincs veszve semmi. A munkásőrség megalakulásakor fegyvert is fogtak. Azok hívtak a testületbe, akik párttagnak ajánlottak. Azt mondták, most majd bizonyíthatok. A Hűtőgépgyár elődjében, a jászberényi Fémnyomó és Lemezárugyárban dolgoztam.

Katona sem volt még, úgy öltötte fel a munkásőr-egyenruhát, hogy szabályosan nem tudta szíjra venni a géppisztolyt. Ő is derül ezen, amikor említi és hozzáfűzi:

– Azóta nagyon sok elvtárs vállán én igazítottam meg a fegyvert...

Volt raj- és szakaszparancsnok, most pedig – 1970 óta – századparancsnok. Kinevezése a tiszai nagy árvíz idején tanúsított helytállását is jutalmazta. Azt mondja magáról, hogy szerencsés ember. Háromszor kapta meg a Haza Szolgálatáért Érdemérem arany, egyszer pedig a bronz fokozatát. A Szolgálati Érdemérem mellett a Honvédelmi Érdemérem, négy Kiváló Parancsnok és egy Kiváló Munkásőr

A Magyar Népköztársaság Állami Díja

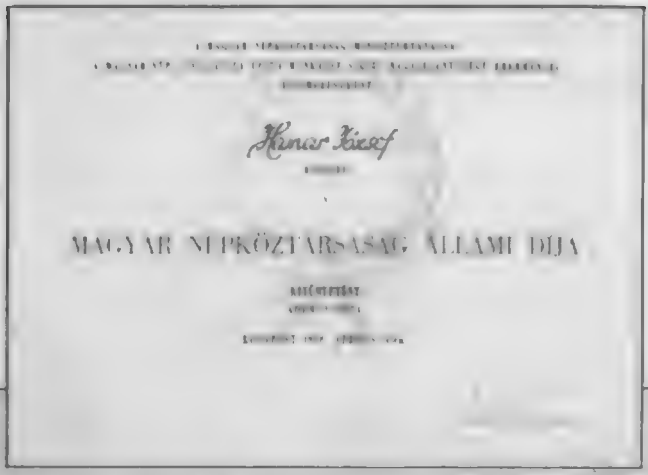
Hamar József

MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG ÁLLAMI DÍJA

Az árvízvédelem tarhosi szakasza, ahol Hamar József a helytállás nagyszerű példáját adta

jelvény díszíti mellét. A hűtőgépgyári munkájáért és közéleti tevékenységéért is többször kitüntették. Csupán a „nagyját" sorolva: megkapta az Állami Díjat, a Gépipar Kiváló Dolgozója és ötször a Kiváló Dolgozó jelvényt. A Vályi Péter Szocialista Brigádnak a vezetője.

Brigádja az elsők között alakult a gyárban. Eredményeikről, társadalmi munkájukról köteteket lehetne írni. A XI. pártkongresszus tiszteletére indított munkaversenyen elnyerték az „Ágazat Kiváló Brigádja", 1975-ben a „Magyar Népköztársaság Kiváló Brigádja", s azóta minden évben, a „Vállalat Kiváló Brigádja" címet. A Magyar Úttörők Országos Szövetsége az iskolák segítéséért „A gyermekekért" plakettel jutalmazta őket. A városi tanács nyolcszor ítélte oda nekik a társadalmi munkáért járó arany plakettet.

Amikor ezekről beszélünk, azt mondja:

– Úgy éreztük, hogy van értelme fáradozásunknak, azon vagyunk, hogy mindig „egyenesben" legyen a gyár, hiszen nekünk is az a jó!

Hamar József tagja a jászberényi városi pártbizottságnak. Érthető, hogy pártmunkája is bőven akad. Arra a kérdésre, hogy mi ösztönzi, csak annyit mond:

– Tudom, hogy bőven van mit tenni, de ne higgye, hogy az én példám kirívó. Sokan gondolkoznak Jászberényben ugyanígy, mint én. Tudjuk honnan indultunk, mit teremtettünk és mit kell megvédenünk. Büszkék vagyunk arra, hogy van értelme a fáradozásunknak. Kiegyensúlyozott családi életem van, gyermekeimet is ilyen szellemben nevelem. Azt mondom, ha az ember szeret dolgozni, akkor gyönyörűséget talál egy szép munkadarab elkészítésében is...

SIMON BÉLA

Barátként is elfogadott vezető

Bonta Lajos századparancsnok

Az üzemcsarnok, amelyben sétálunk, a monoton gépzajt megtörő, süvöltő kéziköszörűtől és a daruk szirénájától hangos. Utunk mentén mintegy bástyaként húzódnak a gépóriások acélvázai, eltakarva a munkapadok mellett szorgoskodókat. Házigazdám többször is lépést vált, alkalmazkodik hozzám, hogy „együtt járjunk". Megszokta már – húsz esztendeig volt századparancsnok, most az egységtörzs munkatársa.

Egy irodába invitál, s miután hellyel kínál, beszélni kezd.

Ezerkilencszáznegyvenegy augusztus elsején jelentkeztem a diósgyőri gépgyárba esztergályos tanulónak. Azóta sok-sok beosztást hagytam magam mögött. Voltam DISZ-titkár, programozási, ellenőrzési és személyzeti osztályvezető. Hetvenben kerültem jelenlegi munkahelyemre, a B gyáregységbe, ahol először főművezetőként dolgoztam, másfél évtizede pedig üzemvezető vagyok.

Ez az úgynevezett előgyártó üzem. A gyáregységben készített valamennyi gépi berendezés tőlünk indul további útjára. Lakatosok, villanyszerelők, öntvénytisztítók és hegesztők munkáját irányítom. Nagyszerű a közösségünk, úgy élünk, akár egy kis család. Rajtunk múlik, hogy a többi üzemrész zavartalanul végezhesse a szerelést. Mi vagyunk a legkevesebben, de sok minden függ a munkánktól. Éppen ezért nagyon fontos, hogy jó legyen a hangulat. Minden feladatot közösen megbeszélünk, a munkát a havi gyártási ütemnek megfelelően dekádokra osztom. Rövid a határidő, s ezt mindenkivel meg kell értetni.

A jó együttműködés alapja az emberismeret és a megfelelő hangnem. Általában

észreveszem, ha valaki gonddal érkezik a gyárba. Azzal az emberrel aznap csak olyan munkát szabad végeztetni, amit hibátlanul képes megoldani. Kell, hogy egy vezető erre is ügyeljen. Igaz, hogy a munkaidő elteltével legtöbbször nem megyek haza és gyakran éjszaka is bejövök a gyárba. Fárasztó, de megéri, mert az emberek a törődést jó munkával hálálják meg. Sőt, ha néha szorít a határidő, különleges feladatot is elvégeznek. Legutóbb például a villanyszerelők automata gépsort szereltek, a lakatosok meg görgősorokat, méghozzá olyan pontosan, mintha mindig ezt csinálták volna. Nem is kellett őket agitálni, csupán elbeszélgettem velük, miért szükséges, hogy most más üzem kollektíváján segítsünk.

A jó munka után az elismerés sem marad el. Ennek biztosítása – ha úgy tetszik kiharcolása – az én feladatom. Harcolok is érte, de nem elvtelenül. Vallom, hogy a jutalom osztásánál a fizikai dolgozók álljanak a sor elején. Ha érzik a megbecsülésüket, még többet és jobban dolgoznak. A minőségi munka gyümölcséből aztán jut a vezetőinknek is. Én nem szégyellem, hogy negyvenkét évi munka után lettem kiváló dolgozó. Sohasem kapaszkodtam, nem törtettem, minden anyagi elismerésnél többet jelentett számomra, hogy a vezetésem alatt álló közösség jó hangulatban, eredményesen dolgozik. Talán ezért is tisztelnek, sőt a legtöbben barátként is elfogadnak, ügyes-bajos dolgaikat megosztják velem, mert tudják, ha lehet, segítek.

Mostanában – a nyugdíjhoz közeledve – vezetőtársaim és ismerőseim gyakran felteszik a kérdést: miért hajtod magad Bonta Lajos? Üzemvezető vagy, mi akarsz még lenni? A válasz mindig ugyanaz: még három évig ennek a kis közösségnek az irányítója, s továbbra is beosztottaim barátként elfogadott vezetője a diósgyőri gépgyárban.

LÓDI GYÖRGY

Az SZ–100-as nyergében

A kondorosi Egyetértés Tsz irodájában érdeklődünk, hol találjuk Szvitán Pál traktorost?

– A járási szántóverseny győztesét keresik? – kérdez vissza az elnökhelyettes. Bólintunk.

– Kint van az épülő szarvasmarha-telepünknél. Ezúttal az SZ–100-assal dolgozik.

Az épülő telep néhány száz méterre, a 44-es számú fő közlekedési út mellett található. A magas, erőteljes fiatalember a hatalmas lánctalpas traktorral éppen „tükröt" készít a betonozáshoz. Leállítja a motort és kiszáll a vezetőfülkéből.

– Hatvannyolcban kerültem a kondorosi termelőszövetkezetbe, s rá egy évre lettem traktoros – kezdi a bemutatkozást.

– *Hogyan került a testületbe?*

– Az apósom két évtizedig volt munkásőr. Sajnos már nem él. A sógorom és két unokatestvérem is tagja a munkásőrségnek. Így azután a családi összejöveteleken gyakori volt a különböző gyakorlatok, lövészetek élményeinek felelevenítése. Amikor a honvédségtől hetvenhétben leszereltem, munkásőr lettem. Kezdetben lövész voltam. Még ugyanebben az évben felvettek a pártba is. Akkor huszonnégy éves voltam. Hát így kezdődött...

– *Most mi a feladata a szakaszban?*

– Jelenleg mint híradó munkásőr teljesítek szolgálatot. A szarvasi Klucsjár Mihály egység tagja vagyok. Itt Kondoroson, a termelőszövetkezetben van egy több mint húszfős szakaszunk: zömmel traktorosok és gépkocsivezetők. A gyakorlatok idején én forgalmazok, s a rajjal közösen teljesítjük az előírt feladatokat. Az egységnél, amely már hétszer nyerte el az élenjáró címet, nagy a fegyelem. Az utóbbi időben jó társaság jött össze, örömünkre egyre több fiatal kapcsolódik be ebbe a munkába.

Szvitán Pál

Éjszakai műszakban

Szép a termés

– Hogyan készül a feladatokra?

– Rendszeresen tartunk foglalkozásokat. Ezek általában kétórások, és ehhez jön még az utazás Szarvasra, amely szintén két órát vesz igénybe. A nagyobb gyakorlatok előtt gyakorlati foglalkozásokon is részt veszünk. A felkészülés során igyekszünk valamennyien a legjobb tudásunk szerint dolgozni.

– És a termelőszövetkezetben?

– Úgy érzem, a vezetőim és a munkatársaim megbecsülnek. Nagyon szeretek szántani. Legutóbb Békésszentandráson, a járási szántóversenyen első lettem. Sajátos emberi tulajdonság, mindig többre törekszünk. Szeretném megnyerni a megyei versenyt, amelyet itt, Kondoroson rendeznek.

– Mi az, amit megtanult, megszeretett a munkásőrségben?

– Elsősorban a fegyelmet. Továbbá azt, hogy minden esetben az embert kell nézni és szolgálni. Parancsnokaimtól megtanultam, hogy közös összefogással, nagy feladatok teljesítésére képes az ember. Igyekszem ezeket az ismereteket a fiatalabbaknak átadni...

VERRASZTÓ LAJOS

Fontos része az életünknek

– A pedagógus példaképe a tanulóknak és a környezetében élő felnőtteknek, Azt vallom, hogy ez a követelmény vonatkozik a magánéletre is. Követhető, jó példát kell mutatni. Így lettem munkásőr – mondja Szénási Gáborné, dabasi gyógypedagógus.

E Pest megyei mammutközség – tízezer lakosú és tíz kilométernyi távolság van az eleje és vége között – egyik nádfedeles, a régi paraszti építkezés jellegzetességeit magán viselő családi házában beszélgetünk vele hivatásáról, családjáról, a szolgálatról.

Szavaiból érződik, nem most és nem először fogalmaz így...

– Valóban. Nehezen érő típus vagyok... Nekem bizonyos sorsdöntő lépések vállalásához sokszor évek kellenek. Ugyanakkor egyes feladatok ellátásához megfelelő érettség szükséges, anélkül nagy könnyelműség vállalni bármit is.

Így történt ez akkor is, amikor elhatározta: tanító lesz?

– Azok közé tartozom, akik már gyermekkorukban tudták: milyen pályát válaszszanak. A környezet is erre inspirált, édesapám iskolaigazgató volt. De ne higgye, hogy ez volt a döntő. Természetem a másokra figyelés. A tanítóim nagyon sokszor mondták a társaimnak: most Ági vigyáz rátok, azt tegyétek, amit ő kér... Levelező tagozaton végeztem el a tanítóképzőt, majd tizenegy év után a tanárképzőt is. Három éve mint gyógypedagógus – a tanártársaimmal együtt –, mintegy hetven csökkent értelmi képességű gyereket tanítok. Két osztály már elköszönt tőlem. Az idén tizenketten végeztek. A legnagyobb öröm: aki tovább akar tanulni, azt sikerült beíratni olyan szakmunkásképző intézetbe, ahol a szakmunkás-bizonyítvány megszerzésével egyidőben különbözeti vizsgát tehetnek az általános iskola hetedik-nyolcadik osztályából. A szülők – igencsak hátrányos helyzetűek – részéről tapasztalható ellenszenv is szűnőben van. Eljárnak a szülői értekezletekre, s elmondják, sohasem hitték volna, hogy ebből a ... gyerekből valaha értelmes ember lesz. Hát... ez csak ízelítő abból, ami egy gyógypedagógusra vár.

Munkásőrtársai mesélték, hogy speciális feladata van az egységnél.

– Ellátó rajparancsnok vagyok, akárcsak itthon... – mosolyodik el. – Gábor, a férjem szakaszparancsnok. Helyettesei a két gyermekünk. Ők benyújtják az igényüket, én meg igyekszem teljesíteni...

Most már nevet Ági.

– Visszatérve a beszélgetésünk elejére, megint csak a szülői házzal kell kezdenem. Édesapám alapító tagja a munkásőrségnek, ma már nyugdíjas, de az egyenruhát nem vetette le. Mesélni ugyan mesélt időnként a foglalkozásokról, de a rendezvényeikre nagyon ritkán vitt el. Az utóbbi fél évtizedig keveset tudtam róluk.

– Tizenöt éves házasok vagyunk, tizennégy éve élünk Dabason. Gábor az itteni AGRÉV művezetője, négy éve munkásőr. Az érdeklődésem nekem is akkoriban

A Szénási házaspár

fordult a testület felé, de csak később döntöttem a belépés mellett. Ebben jelentős szerepet játszott a testvérem, ifjú Dömök Antal és a sógorom, Karvai László jelentkezése. Én akkor jelentkeztem, amikor szóba került: az úttörők között munkásőrszakalegységet kell szervezni. Szép, de nehéz feladatnak ígérkezett. Úgy éreztem, nekem a szervezők között a helyem. Az ellátórajra nincs panasz, de akad riválisunk. A férjem szakaszában van női raj. Mint lövész munkásőrök, a kiképzéseken bizony lepipálnak bennünket. Ezért nincs harag, még a szűk családi körben sem. Hiszen a lényeg az, hogy mindenki a képességei javát nyújtsa.

Modern szolgálati lakást hagytak ott ezért a nádfedeles paraszthézért. Hatalmas kert tartozik hozzá, s a fél telken gazdasági épületek, tele jószággal... Mi indokolta ezt a váltást?

– Őszintén szólva, nem találtuk a helyünket a panelházban. Gábor gyermekkorától imádja az állatokat. Ha itthon vagyunk, csak késő este van megállásunk... Ez a ház nagyon megtetszett nekünk. Őrzi az itteni régi paraszti építkezés praktikus jellegét. A belső teret korszerűsítjük, vizet, fűtést vezettünk, illetve vezetünk be, a fürdőszobát mostanában alakítjuk ki... De kívülről meghagyjuk a formát, még a nádtetőt is, pedig azt tízévenként kell cserélni... A gyerekek számára pedig áldás ez a tágasság. Esténként tévézünk, olvasunk, beszélgetünk... Főleg télen, akkor valamivel kevesebb a kinti tennivaló.

A tennivalók helyes sorrendjét említette. Ebben a munkásőrszolgálat is benne van?

– Természetesen. Fontos része az életünknek.

ILLÉS FERENC

A múltamtól nem tudok elszakadni...

Dr. Vaczó György főorvos

A röntgenosztály vezető főorvosának ajtaja kizárja az előtér hétfő reggeli zsongását. A főorvos hellyel kínál, leveszi zakóját, fehér „egyenruhát" ölt. Egy másik, az acélszürke egyenruháról kezdünk beszélgetni, és a munkásőrségről, amelynek tagja, és egyik orvosa. A századát kíséri a harcászati gyakorlatokra, lövészetekre, oktatja az elsősegélynyújtás tudnivalóit, felvilágosító előadásokat tart.

A kollégáival – felváltva – hetente egyszer rendel is, ahová az egység minden tagja nyugodtan betérhet: vizsgálatra, receptért, jó szóért.

A budapesti, IX. kerületi egység kicsit szerencsésebb helyzetben van, mint mások, hiszen az István Kórház – a főigazgatóság megértő hozzájárulásával – sokat segít a gyógyításra szorulóknak.

– Ha egy munkásőr vagy családtagja hozzánk fordul, talán egyszerűbben, bürokráciamentesebben kerül szakorvos elé, mint egyébként. Ez nem kivételezés, csak apró figyelmesség. A munkásőr, aki vállalta ezt a társadalmi szolgálatot, legalább ennyit megérdemel – mondja dr. Vaczó György.

– A munkásőrség önkéntes, társadalmi munkásokból álló szervezet. A munkásőrségben, miként minden fegyveres testületben, a fegyelem katonás. E két jellegzetességéből fakad, hogy nálunk a baráti kapcsolatok szálai is erősek. Vannak programok, ahová kötelező elmenni szabad időben is, de ezt vállaltuk. Ám nem kötelező vasárnap, a munkásőrtárs horgásztanyáján összejönnünk, beszélgetnünk, összefognunk, hogy összeüssük a faházat. De megyünk, együtt vagyunk rendsze-

Munka közben

resen. Ilyenkor jut idő egymás lelki terheit is föltárni – és ez is orvosság, a leggyógyítóbb fajtából.

– Mostanság sokan, sokat beszélnek a munkásőrökről, helyükről, szerepükről, céljaikról, feladataikról. Ugyanígy szó esik bérről, életszínvonalról, fusiról, ingázásról, sikerekről... A véleményt nyilvánítók egyik csoportja ismeri is a mai munkásembereket, az örömeikkel, gondjaikkal együtt. Mások azonban alig, vagy egyáltalán nem látnak be a gyárak kapui mögé, a műhelyekbe – az életükbe. A munkásőrség remek iskola, hogy a „föntről" szemlélődő a látszat helyett az igazat, a valódi munkásvilágot is láthassa. Az értelmiségiek – mi orvosok is például – itt kapunk róla reális képet.

– Több mint másfél évtizede munkásőr. Mi késztette az orvost, hogy vállalja a kettős szolgálatot?

– Az akkori kórházigazgatóm munkásőr volt, a röntgenosztály vezetője pedig

régi kommunista... Mindig példát mutattak. Nekem is, aki 1956 végén segédorvosként jöttem ide. Apám, anyám gyári munkás volt a IX. kerületben, ahol másfél szobás lakásban éltünk. Az utcákon, munkásgyerekek között nőttem fel. Most pedig? A főváros első röntgenese, a dél-pesti körzet szakfelügyelő főorvosa, az István Kórház osztályvezető főorvosa vagyok. Csakhogy nem hat meg a rangom, a posztom, a „bársonyszék". A gyökereimtől, a múltamtól nem tudok elszakadni. Nem is lehet, nem is akarok. Ide tartozom. Akik között felcseperedtem, a barátaim, s a legtöbbjük ma is munkás. Az osztályomról – ez idáig – három orvos és egy asszisztensnő vált munkásőrré. Tudom, ők se bánták meg.

HORVÁTH L. ISTVÁN

Munkásőrök a közéletben

„De mondd, kiáltsd, terjeszd, dadogd
Jogos igazad, igaz jogod.
kiáltsz – s nem hallgatnak oda?
Te nem hallgathatsz el soha!
Elhallgatnak? – Légy hangosabb!
Nincs jogod, hogy hangot ne adj ..."

(VÁCI MIHÁLY)

A „honatyák" között

A „honatyákat" gyermekkorunkban tisztes korú, megőszült, nagy tapasztalatokkal rendelkező bölcseknek hittük, hiszen ők döntöttek az országot érintő fontos ügyekben, népünk életét meghatározó dolgokban. Ha a történelemben visszatekintünk, reális a kép, hiszen sokáig elképzelhetetlennek tűnt, hogy a parlamenti széksorokba képviselőként bekerülhessenek a gyengébb nem képviselői.

A felszabadulás ezen a téren is gyökeres változást hozott, s a szocialista demokrácia szélesedésével ma már megszokott jelenség, hogy a közös ügyek intézésére a nők is megbízatást kapnak.

Szabó Mária harmincesztendős és 1980 óta országgyűlési képviselő. Munkahelyén, az ajkai Timföldgyárban és Alumíniumkohóban nap nap után igazolja, hogy méltó a bizalomra. Pártmegbízatásként

Szabó Mária

Ülésezik az országgyűlés

munkásőrszolgálatot is ellát. Mária közismert a gyárban és Ajkán is, hiszen mindazok, akik az országgyűlésbe küldték, bizalommal fordulnak hozzá. Az öntvénymegmunkáló üzemben különösen büszkék rá, hiszen marósként, munkásőrként és országgyűlési képviselőként egyaránt megállja a helyét, a férfiak és a „honatyák" között is...

„Őszinte emberek vesznek körül"

Nagykanizsán, a Dunántúli Kőolajipari Gépgyár nyolcas üzeme a motorszerelőké. Harminchárom éve dolgozik itt Borbély Ferenc alapszervezeti párttitkár, az MSZMP Zala megyei végrehajtó bizottságának tagja.

– *Hogyan kezdődött mozgalmi tevékenysége?*

– Az ifik között kezdtem, a szakszervezetben folytattam, majd hatvanegyben beléptem a pártba. Nem agitáltak, magam kértem a felvételemet. Volt a brigádban három-négy munkásőr is. Láttam, hogy szeretik azt, amit a szabad idejükben csinálnak; a munkásőrszolgálatot. Szívesen vannak együtt, jó a hangulatuk. Jelentkeztem munkásőrnek. Kis idő múlva én lettem a gyári szakasz parancsnoka. Beválasztottak a megyei pártbizottságba, s a végrehajtó bizottságba. Brigádvezető voltam, munkásőrparancsnok és a városi pártbizottság egyik munkabizottságában is tevékenykedtem. Nem volt terhes a sokrétű munka, mégis úgy gondoltam, hogy az alaposabb felkészülés érdekében bizonyos tisztségekről le kell mondanom. Ezért kértem, legyen más a brigádvezető. Sok tapasztalt idősebb kollégám és számos tettrekész fiatal közül lehetett választani. A munkásőr-szakaszparancsnokságról is lemondtam, de munkásőr maradtam.

– *Hogyan találta meg a helyét a megyei végrehajtó bizottságban?*

– Kezdetben feszélyezve éreztem magam. Eleinte csak kérdéseim voltak. Aztán az egyik akkori titkár beszélgetett velem. Biztatott, bátran hallassam a szavam.

Ma már nincs olyan bizottsági ülés, amelyiken ne mondanám el a véleményemet. Legutóbb arról beszéltem, hogy következetlenül hajtjuk végre a párthatározatokat, s néhány vezető magatartásában is akad kifogásolnivaló. Gondolataimat kiéreztem az összefoglalóból, s hozzászólásukban többen is egyetértettek velem. Ez jó érzés.

Borbély Ferenc a munkapadnál

– Biztos abban, hogy amit állít, az igaz is?

– Kérem, én nem csak újságból tájékozódom. S nem is csak a közvetlen környezetem véleményét tolmácsolom. Sok barátom, jó ismerősöm van. Olyan emberek, akik megkeresnek problémáikkal. Aztán számos üzembe ellátogatok, leülök a hozzám hasonló munkásokkal beszélgetni az élet gondjairól. Meg itt a munkásőrség is, ahol a legkülönbözőbb foglalkozású, végzettségű, beosztású, őszinte emberek vesznek körül. Így érzem reálisnak az általam elmondottakat, mert alaposan tájékozódom, mielőtt kinyitom a számat.

– És mit szól mindehhez a család?

– A feleségem igazi munkásőrasszony. Olyan, aki mindenben támogat. A lányom férjnél van, a fiam esztergályosnak tanul. Jó eszű, az élet dolgaiban eligazodni tudó gyerek. Olyanok, akikre mindig számíthatok – mondja, aztán befogja a kést a gépbe. Bütyköli a motorokat, hogy újra jók legyenek, dolgozhassanak.

GYŐRFFY ISTVÁN

A fiatalokkal a fiatalokért

Hajnalban kelt, mégis gyakran elkésett. Későn, mentegetőzve, lihegve érkezett a KISZ Központi Bizottságának ülésére. Mindenki megértően bólogatott, hiszen tudták: Horváth László jött a legmesszebbről, a szatmári „végekről", Fehérgyarmatról.

Horváth László kreol bőrű, kopaszodó fiatalember. Valóban messziről érkezett a megbecsülés és a közéleti munka csúcsaira. Sohasem tagadta származását. Cigánycsaládban, ötödik gyerekként látta meg a napvilágot. Sokáig nehéz volt bizonyítania, előítéletből emelt falba ütközött. Később a munkája, a magatartása nyomán egyre több barátra lelt, s a korábbi gyanakvók ügyeik képviseletét is rábízták.

Felsorolni sem egyszerű a társadalmi megbízatásait. Tagja a KISZ Központi Bizottságának és a KB mellett működő honvédelmi nevelési tanácsnak. Fehérgyarmaton a városi pártbizottság mellett működő ifjúsági bizottságban dolgozik. Munkahelyén, a METRIPOND fehérgyarmati gyáregységében pártvezetőségi tag, Ifjú Gárda-parancsnok és természetesen munkásőr.

Azt mondja: a munkásőrségben szerzett tapasztalatoknak hasznát veszi Ifjú Gárda-parancsnokként és a honvédelmi nevelési tanácsban is. Ez természetesen megfordítva is igaz. Szerteágazó tapasztalatait, kapcsolatait minden munkaterületen hasznosítja. Politizálókészségének, tevékenységének is köszönhető, hogy a városban eredményesebb a KISZ-munka, az ifjúgárdisták évről évre sikerrel szerepelnek különböző versenyeken. A többiekkel, az alegységek tagjaival együtt ő is részese annak, hogy a fehérgyarmati városi munkásőregység 1982-ben elnyerte az élenjáró egység címet.

Egyéni sikereiről nem szívesen beszél. Sohasem hajszolta a népszerűséget. A gyáregység jogelődjéhez 1964-ben jött géplakatos-tanulónak. A sikeres szakmunkásvizsga óta itt dolgozik. A munka, a család és a temérdek társadalmi munka mellett levelező úton érettségizett. Természetes, hogy politikai műveltségét is gya-

A METRIPOND
fehérgyarmati
gyáregységének
egyik műhelye

Horváth László

rapította. Elvégezte a Marxizmus–Leninizmus Esti Egyetem hároméves általános tagozatát. Két gyermeke van, egy fiú és egy lány. Jelenleg a fehérgyarmati mérleggyárban a tanműhely vezetője. Három oktató és évente 80-80 tanuló tartozik hozzá. Természetes, hogy elvárja és segíti az aktív KISZ-munkát; rendhez, fegyelemhez szoktatja a lakatos-, a hegesztő- és az esztergályostanulókat, akik a gyakorlati foglalkozásokon eredményesen segítik a termelést. Ezért a tevékenységéért, s a fiatalok munkássá neveléséért kapta meg a Kiváló Munkáért miniszteri kitüntetést.

Közeli tervei között szerepel, hogy szakoktatói diplomát szerez. Mindenekelőtt azonban azt szeretné, ha a tanműhelyből és környezetéből minél többen válnának a mozgalmi munka segítőivé.

NÁBRÁDI LAJOS

A vásárlók érdekében

Kivel nem fordult még elő, hogy vásárlás után otthon bosszúsan vette észre, hogy a lemért áru néhány dekával kevesebb, hogy a pénztárnál többet számoltak... Ok lehet a figyelmetlenség, a nemtörődömség, de előfordulhat szándékosság is. Valamennyiünk érdekét szolgálja a népi ellenőrök munkája, akik szabad idejük jó részét arra fordítják, hogy rendszeresen ellenőrzik az üzletek tevékenységét, szót emelnek a hibák, visszásságok ellen, segítik a kulturált kereskedelem fejlesztését. Tevékenységük nem könnyű, és nem is hálás. Főként akkor nem, amikor a kereskedők vissza-

Ellenőrzés közben

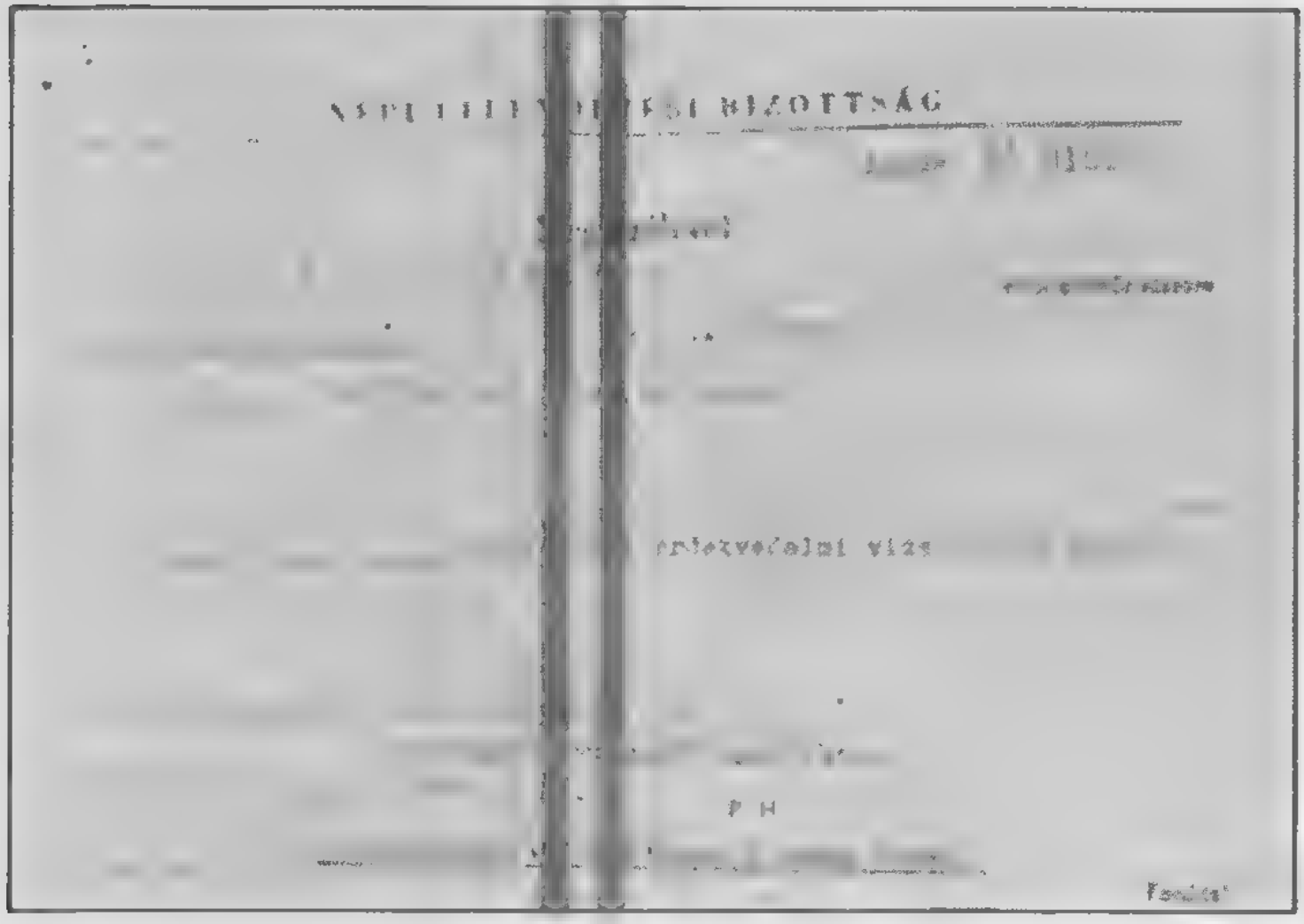

Vass Józsefné megbízólevele

élését teszik szóvá. Ennek ellenére sokan vállalkoznak erre a munkára, hiszen tudják, nagyon fontos az emberek jó közérzete.

Püspökladányban nagyon sokan ismerik Vass Józsefnét – úgy is mint népi ellenőrt. Tudják róla, ha a vásárlók érdekeiről van szó, szigorú és kérlelhetetlen. Azt is tudják, hogy „érti a szakmát", őt nem lehet becsapni. Kereskedelmi technikumot végzett, s a Népi Ellenőrzési Bizottság kereskedelmi szakcsoportjának tagja. Munkája elismeréséül megkapta a Belkereskedelem Kiváló Dolgozója kitüntetést. A negyedszázados népi ellenőri tevékenysége mellett évek óta magas szinten tesz eleget munkásőr-megbízatásának is.

Pillanatképek a kiképzésről

„Mindennap védeni, mindazt, mi drága!
A nép adott parancsot, elvtárs, ne feledd!
S míg őrségbe szólít munka, béke, holnap,
a munkásőrre számíthat a Rend!"

(KÁTAY ANTAL)

„Mindennap védeni...”

A munkásőrök rendszeresen készülnek feladataik teljesítésére. A kiképzést ötéves program alapján folytatják. Ennek keretében elsajátítják, illetve továbbfejlesztik karhatalmi és harcászati ismereteiket, lövészeti, fegyver- és fegyveranyag-ismereteiket, valamint a vegyivédelmi tudnivalókat. A kiképzés során felkészülnek arra, hogy tömegpusztító fegyverek alkalmazása esetén vagy bonyolult körülmények között is képesek legyenek helytállni.

A testületben szakirányú – műszaki, vegyivédelmi, híradó, ellátó és szállító – képzés is folyik.

A munkásőrség olyan felkészültségi színvonalon áll, hogy bármelyik pillanatban ütőképes erőt képvisel, alkalmas arra, hogy jól együttműködjék a Magyar Népköztársaság más fegyveres erőivel és testületeivel. A munkásőrök képesek kisebb, vagy nagyobb területek lezárására, átkutatására, megbízhatóan ellátják a rájuk bízott objektumok őrzését, védelmét, s eredményesen alkalmazzák a különböző karhatalmi harcmódokat, harceljárásokat. Képeink a kiképzés, a gyakorlatok egy-egy érdekes pillanatát villantják fel.

Pihennek a fegyverek

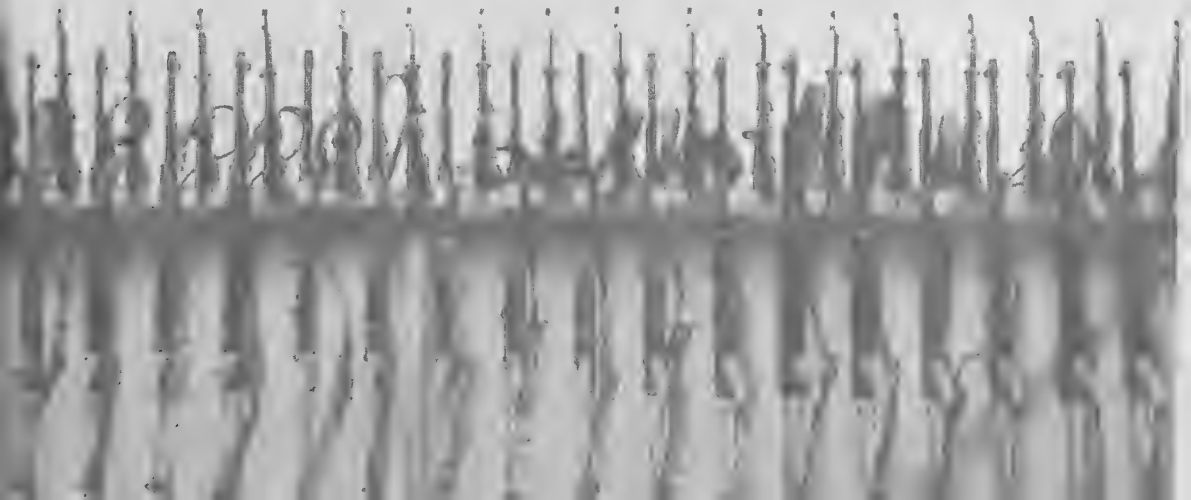

Eligazítás

Gépkocsira l

Harchoz I

Összpontosított figyelem

Tizes!

Karhatalmi harcászati gyakorlaton

Együtt-működve a határ-őrökkel

Jól sikerült a kézigránátdobás

Szennyezett terepen

A gyakorlat sikerült, a „diverzánsok" foglyok már ...

Fegyver-karbantartás

A nehéz gyakorlat után Borbély Sándor, a munkásőrség országos parancsnoka gratulál a kiváló végrehajtáshoz

Pihenőben

Jó étvágyat!

Őrzés-védelmi gyakorlat Szadán

„Állj! Ki vagy?" – csattan a határozott felszólítás. Az őr a közeledő idegent elküldi az objektum kerítésétől. Az ellenség ezzel az akciójával látszólag sikert ér el, elvonja az őr figyelmét, s eközben más oldalról kísérli meg a behatolást a területre.

„Őrség, fegyverbe!" – adja ki az utasítást az őrparancsnok. A munkásőrök fegyelmezetten, szakszerűen hajtják végre a feladatot. Azonnal megerősítik az őrséget, és három járőr a terep adta lehetőségeket kihasználva megkezdi tevékenységét. Rejtve és gyorsan közelítik meg az ellenség feltételezett tartózkodási helyét. A fő cél: mindenáron meggátolni a behatolást az objektum területére; az ellenség elfogása és felszámolása.

Az őr éberen figyel

Harsogó felszólítás hangzik az erdő felől: „Adjátok meg magatokat! Körbe vagytok zárva! Kezeket fel! Fegyvert eldobni!"

Az egyik munkásőr fegyverével biztosít, a másik az elfogott ellenség ruházatát vizsgálja át. Fegyvert nem találnak nála. Újabb felszólítás: „Kezeket tarkóra, előre indulj!"

A gyakorlat véget ér. A munkásőrök kiválóan oldották meg az előírt feladatokat.

A budapesti, VI. kerületi Bokányi Dezső munkásőregység Szadán tartotta a kiképzési programban szereplő objektumőrzés-védelmi gyakorlatát.

KÉRI TIBOR

A kerítéshez ellenség közelít

A riadóztatott őrség akcióba lép

A diverzáns nem menekülhet

Nemzedékek

„Virágozz, nyissad szíveinket,
emeld arcunkat, ragyogj minket.
A csillagokig terjedezzél!
De kik szívében gyökereznél,
ha nem miénkben? – Gyökereddel
mi-szívünket fogd – ne ereszd el!"

(VÁCI MIHÁLY)

Szívvel, lélekkel és szakértelemmel...

Egyidős vagyok a munkásőrséggel. Húszévesen kértem felvételem a testületbe. Azóta sokan megkérdezték: miért? Hetvenegy óta vagyok KISZ-tag és Ifjú Gárda-parancsnok. Addig is a fiatalok között töltöttem szabad időmet. Mióta magamra öltöttem a szürke egyenruhát, a korábbinál többet és nagyobb szakértelemmel tudok foglalkozni az ifjúság nevelésével, hiszen a munkásőrségben tanultakat, az itteni tapasztalatokat az Ifjú Gárdában nagyon jól tudom kamatoztatni.

A fiatalok nevelésében, formálásában egyfajta társadalmi munkamegosztás érvényesül, melyben a különböző szervezetek, testületek hatása eltérő. Miután a munkásőrök az élet minden területén ott vannak, olyan helyzeti előnnyel rendelkeznek, amelyet hasznosítani kell.

Nálunk, Százhalombattán is megalakult az Úttörő Gárda és létrejöttek az úttörő–munkásőr szakalegységek is. A két úttörőcsapat és az Ifjú Gárda-egység fiataljainak

Koleszár Márta

is maradandó élményt jelent a munkásőr-foglalkozásokon, -gyakorlatokon, honvédelmi napokon való részvétel.

Nem akarunk mi a gyerekekből munkásőröket nevelni, de kötelességünknek tartjuk tudatossá tenni bennük a párt, a nép, szocialista hazánk iránti szeretetet, az önzetlen szolgálat nehézségeit, szépségeit. Az a célunk, hogy ezt a munkát később, KISZ-es korukban, az Ifjú Gárdában is tovább folytassák. Így kapcsolatunk folyamatos marad és többet tudunk segíteni a KISZ-szervezeteknek is.

Mi, munkásőrök – idősebbek és fiatalabbak – mindent megteszünk az ifjúgárdisták képzéséért. Elmondhatjuk, hogy az ifjúság nevelésében elért eredményeink biztatóak. A munkásőrök tevékenysége egyre népszerűbb városunk fiataljai között. Úttörő- és ifjúgárdistáink eddig a megyei, sőt az országos versenyeken is szép eredményeket értek el.

KOLESZÁR MÁRTA

A „Seres-raj"

Seres Sándort ötvenhét márciusában behívták munkahelyére, a Szolnoki Állami Gazdaság központjába, hogy segítsen megszervezni a munkásőrséget.

– Nem kellett engem agitálni – emlékszik vissza –, hiszen egész életutamból természetesen adódott, hogy önként és örömmel vállaltam a munkásosztály fegyveres szolgálatát. Először raj-, később szakaszparancsnok lettem. A századból első-

A „Seres-raj"

nek mi nyertük el a legjobb szakasz címet, amelyre – noha régen történt – még ma is büszke vagyok...

Életútjának állomásait kitüntetések sora jelzi.

– Örülök az elismeréseknek, hiszen tevékenységemnek egyfajta értékelését jelentik – mondja –, mégis legbüszkébb a családomra, a gyermekeimre vagyok. Három fiam: Sándor, Lajos és János velem együtt teljesít szolgálatot a szolnoki városi egységnél. Korábban Feri fiam is munkásőr volt, de ma már a rendőrség hivatásos tagja. Jó és szívet melengető érzés, amikor mindannyian magunkra öltjük az egyenruhát és az emberek mosolyogva köszöntenek és azt mondják: megjött a „Seres-raj"...

KÉRI J. TIBOR

Kilencven esztendő

Matusik Szaniszló, a munkásőrség alapító tagja kilencvenéves, mégis mindennap elindul az óbudai lakótelepről a nyolcadik kerületbe, a munkásőr-parancsnokságra, hiszen a fegyverraktárban rendnek kell lennie.

Tizenkét éves volt, amikor szülővárosában, Aradon, váltott műszakban dolgozni kezdett a Neumann Szesz- és Élesztőgyárban. Később rézművesnek tanult. Amint fölszabadult – elindult világot látni, tapasztalatokat szerezni. Trencsén, Galóc, Fiume után Berlinbe készült. Előbb azonban visszatért Aradra a bizonyítványáért. Éppen a sorozásra érkezett. Augusztusban vonult be a haditengerészethez, Polába. A háború végén visszatért szülővárosába, az autógyárban kapott munkát. A román királyi csapatok elől szervezett munkástársaival együtt Békéscsabára ment. Itt a ha-

Matusik Szaniszló

todik vörös hadosztály autójavító műhelyébe került. Matusik Szaniszló így emlékezik vissza a tizenkilences eseményekre:

– Ráérősen lézengtem az utcán, amikor váratlanul szembetalálkoztam két gyerekkori pajtásommal. Őszintén szólva, eléggé furcsán festettek. Vöröscsillagos tengerészsapka volt rajtuk, bőrkabát, lábszárvédő, az övükben kézigránátok, az oldalukon rohamkés, meg pisztoly. Kérdeztem, mit keresnek itt fölfegyverkezve. Mondták, hogy ők Lenin-fiúk, és én is akkor tenném a legjobban, ha közéjük állnék.

Rövid leszek: közéjük álltam...

Nem tétovázott 1957-ben sem.

– Akkoriban a Körúton laktunk – meséli – a nyolcadik kerületben. Hallottam, hogy munkásőrség alakul. A pártalapszervezetben kérdeztem meg, hol lehet jelentkezni. Megadták a címet. Elrohantam. Az én nevem került rá legelsőnek a listára...

BÓDIS SZYLVIA

Munkásőrök a szocialista kultúráért

A magyar társadalomban, így a munkásőrségben is meghatározó szerepe van a nagyüzemi munkásságnak. Mellettük jelentős az írók, újságírók, képző- és zeneművészek, más értelmiségiek aránya, akik közül többen pártos írásokkal, nagy sikerű zeneművekkel, más alkotásokkal gazdagították az irodalom, a művészetek tárházát. Az újságírás, s a művészetek olyan egyéniségei találhatók a munkásőrök között, mint Bokor László Balázs Béla-díjas filmrendező és író, Vadász Ferenc,

A Munkásőrség Vörös Csillag Érdemrenddel kitüntetett Központi Férfikarát Révész László Liszt-díjas karnagy vezényli

Olaszországban, az Unita-fesztiválon

József Attila-díjas író, Sós László grafikus és Féner Tamás fotóművész, mindketten a Magyar Népköztársaság érdemes művészei.

A munkásőrség alapító tagja Révész László Liszt-díjas karnagy is, akinek vezetésével a Munkásőrség Vörös Csillag Érdemrenddel kitüntetett Központi Férfikara kivívta a zenei élet és a közönség elismerését hazánkban és határainkon túl. Becsülettel végzi művészeti tevékenységét a miskolci munkásőr férfikar, valamint a kecskeméti, a kiskunfélegyházi és a szegedi munkásőr fúvószenekar is.

A férfikar, amely bejárta a világot, vendégszereplésen Kubában ...

A Munkásőrség Központi Férfikara fennállásának 25. évfordulóján csapatzászlót kapott a munkásőrség országos parancsnokától

A Munkásőrség Központi Férfikara kamaraegyüttese

Szép sikereket aratott már a negyed százada zenélő kecskeméti munkásőr-fúvószenekar is

Koncertet ad a szegedi városi munkásőr-fúvószenekar

A munkásőrség Oprendek Sándor egységének férfikara

„So-ky" a világhírű grafikusművész házaspár – Sós László és Kemény Éva – férfitagja a munkásőrség alapítója. Politikai plakátjaikkal, kiállításaikkal, grafikáikkal UNESCO- és Munkácsy-díjat, Érdemes Művész címet érdemeltek ki

Fiuk Sós Gábor, aki mindenben követte apját, grafikus és munkásőr. Most kezdi művészi pályáját

Már végső búcsút vettünk tőle, de művei örökre köztünk tartják ... Farkas Aladár szobrász-művész sok szép szobrában örökítette meg a munkásőr alakját és a munkás-életet

Fábián László fafaragó művész, a munkásőrségben hivatásos parancsnok volt

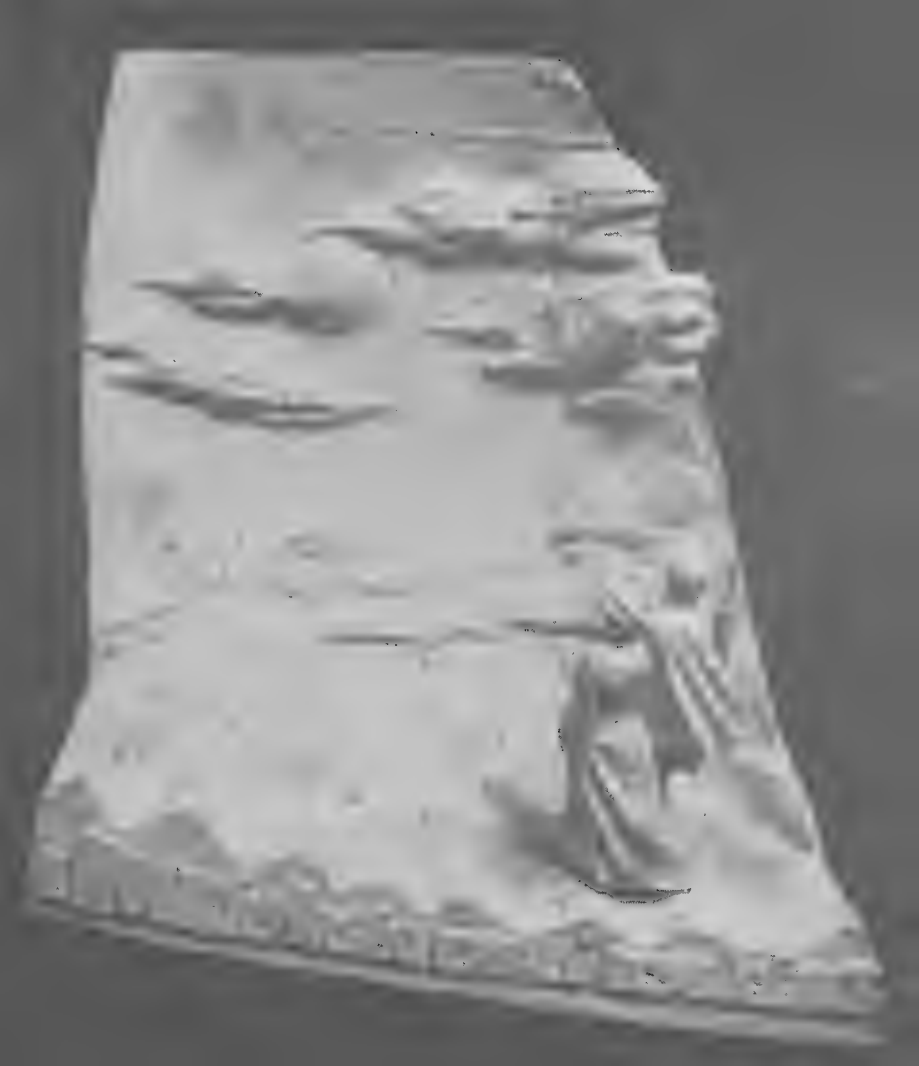

„Harcos út" című kisplasztika. Várhelyi György munkásőr szobrászművész alkotása

Bokor László Balázs Béla- és SZOT-díjas filmrendező, író, a munkásőrség film- és videostúdiójának parancsnoka, alapító munkásőr. Munkásőr témájú filmjeivel elnyerte a munkásőrség országos parancsnoka nívódíját is

A munkásőrség videocsoportja
filmet készit
a szigetvári úttörőgárdisták
és munkásőrök életéről, közös akcióikról

Emlékezetes pillanatok

Egyetlen kötetben lehetetlen bemutatni a munkásőrség sokszínű, eseményekben gazdag életét. A következő képösszeállítás is csak felvillantja a munkásőrség tevékenységének fontos eseményeit. Ilyenek például az egységgyűlések, amelyek évről évre nagy számban vonzzák a politika iránt érdeklődő embereket. Ezeken a gyűléseken a párt- és a kormány képviselői a legfontosabb politikai kérdésekről szólnak. A jelenlevők olyan felemelő pillanatok tanúi, átélői lehetnek, mint a munkásőrjelöltek esküje, a jelképes fegyverátadás, az idősebb munkásőrök útravalónak szánt őszinte szavai.

Szoros együttműködést alakított ki a munkásőrség a baráti munkásmilíciákkal. Rendszeres a kapcsolat a Csehszlovák Népi Milíciával, a Német Demokratikus Köztársaság munkásőrségével. Munkásőrségünk vezetői többször találkoztak a kubai, az angolai, a nicaraguai milíciák képviselőivel.

Mindig megtisztelő esemény, ha a Magyar Szocialista Munkáspárt és a kormány vezetői látogatják meg a munkásőröket, hiszen ebben a munkásőrök önkéntes társadalmi munkájának megbecsülése, elismerése is kifejeződik. Ezek a találkozások újabb lendületet adnak a munkához és buzdítást, hogy munkásőreink megfeleljenek azoknak a magasabb követelményeknek, amelyeket az MSZMP Központi Bizottsága 1982-ben, a munkásőrséget köszöntő levelében így fogalmazott meg:

„Pártunknak, kormányunknak és népünknek mély meggyőződése, hogy a munkásőrség a jövőben is híven negyedszázados hagyományaihoz, méltóan szolgálja forradalmi ügyünket, szocialista hazánkat, a proletár nemzetköziség magasztos eszméjét."

Filmkockák a munkásőrség életéből

Csapatzászló-avató ünnepség Szigetváron

Országos sajtótájékoztató Gyöngyösön,
a munkásőrség megalakulásának 25. évfordulója előtt

Eskütétel

Fegyverátadás

A munkásőrparancsnokok 11. országos tanácskozásán

A munkásőrség
megyei parancsnokai
és a megyei rendőr-főkapitányok
közös értekezlete

Munkásőr barátságvonat indult
Moszkvába 1983. november 7-re.
Koszorúzás
az Ismeretlen Katona Sírjánál

Kitüntetések átadása a Parlament kupolatermében

Vendégeink voltak...

Farkas Bertalan, az első magyar űrhajós, a Szovjetunió és a Magyar Népköztársaság hőse, látogatóban a Munkásőr Parancsnoki Iskolán

NDK pártmunkásküldöttség a munkásőrségnél

Angolai delegáció Békéscsabán, a munkásőrség megyei emlékszobájában ismerkedik a megye történetével, a munkásőrök életével

Afgán vendégek a Munkásőr Parancsnoki Iskolán

Miroslav Novak, a Csehszlovák Népi Milícia törzsparancsnoka ismerkedik a magyar munkásőrök fegyvereivel

Raul Menendez Tomassevich tábornagy, a kubai népi milícia parancsnoka látogatása a munkásőrségnél

A munkásőrség életének kiemelkedő eseményei

Kádár János, az MSZMP Központi Bizotts ágának első titkára látogatása a Munkásőrség Országos Parancsnokságán

Németh Károly, az MSZMP Központi Bizottságának titkára tűzi fel a Vörös Csillag Érdemrendet a budapesti VIII. kerületi Vasas Asztalos János munkásőregység zászlajára

Óvári Miklós, az MSZMP Központi Bizottsága titkára köszönti a munkásőröket a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 65. évfordulóján

Lázár György, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, miniszterelnök, az angyalföldi munkásőrök egységgyűlésén

A Munkásőrség Országos Parancsnoksága propaganda- és sajtóosztálya megbízásából kiadja a Zrínyi Katonai Könyv- és Lapkiadó
A kiadásért felel: Németh M. László igazgató
Felelős szerkesztő: Ujvári Imre László
Szerkesztő: F. Pintér Anna, Illés György és Szabó Zsuzsa
Műszaki vezető: Jordán Gusztáv
Műszaki szerkesztő: Mohr Gyula
Fotó: Antal István, Beke Béla, Galovtsik Gábor, Hegóczki Ferenc, Mőnich László, Tóth László és MTI-fotó
119 (1441)
84.1505/10
Zrínyi Nyomda Budapest, 1985
Felelős vezető: Vágó Sándorné vezérigazgató